

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-3327/19-A

Název	Základní škola waldorfská, Praha 5 - Jinonice, Butovická 228/9
Sídlo	Butovická 9, 158 00 Praha 5 - Jinonice
E-mail	posta@waldorfjinonice.cz
IČ	65990722
Identifikátor	600038289
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Pavel Seleši
Zřizovatel	Městská část Praha 5
Místo inspekční činnosti	Butovická 9, 158 00 Praha 5 – Jinonice Mezi Rolemi 2, 158 00 Praha 5 - Jinonice
Termín inspekční činnosti	3. 12. 2019 – 5. 12. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola waldorfská, Praha 5 – Jinonice, Butovická 228/9 (dále „škola“ nebo „instituce“) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny-výdejny.

Třídy prvního stupně jsou situovány v hlavní budově v ulici Butovická, druhý stupeň a školní klub sídlí ve dvou pavilonech v ulici Mezi Rolemi. Školní družina je umístěna v samostatném objektu sousedícím s hlavní budovou a v pavilonu v ulici Mezi Rolemi. Škola nedisponuje vlastní tělocvičnou, využívá však zázemí tělovýchovné jednoty Sokol Jinonice.

Vzdělávací cíle vycházejí ze základního konceptu waldorfské pedagogiky, kterým je celostní rozvoj osobnosti žáka. Tomu je vhodně přizpůsoben učební plán, metody i obsah učiva. Disponibilní časová dotace je využita v souladu s deklarovanými vzdělávacími prioritami školy zejména k posílení výuky cizích jazyků a předmětů specifických pro waldorfskou školu – eurytmie a kreslení forem.

Na dopolední vyučování vhodně navazuje činnost školní družiny a školního klubu.

K termínu inspekční činnosti se v základní škole vzdělávalo 221 žáků v 9 třídách, 119 žáků v 5 odděleních školní družiny a 100 žáků ve školním klubu. Nejvyšší povolený počet žáků byl v základní škole naplněn z 82 %.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy uplatňuje v řídicí funkci své dlouholeté manažerské schopnosti a pedagogické dovednosti. Koncepce rozvoje školy se zaměřuje na uplatňování principů waldorfské pedagogiky. Důraz je kladen na vzdělávání zaměřené na celkový rozvoj osobnosti žáka bez úzké specializace, na jeho vnitřní motivaci a aktivní a tvůrčí přístup k životu a k okolnímu světu. Koncepční záměry vycházející z potřeb školy a reflektující vzdělávací potřeby žáků se daří průběžně realizovat.

Nastavená organizační struktura odpovídá typu a velikosti školy. Ředitel delegoval kompetence na další pedagogické pracovníky (zástupkyně ředitele, vedoucí vychovatelka, výchovná poradkyně), což umožňuje plynulý chod instituce. Poradním orgánem ředitele je *kolegium učitelů*, které je tvořeno všemi pedagogickými pracovníky. Je založeno na aktivní týmové spolupráci, vyjadřuje se ke všem záležitostem školy a jeho činnost je velmi přínosná pro uplatňování jednotného přístupu při realizaci školního vzdělávacího programu a pro plynulý chod školy. Ačkoliv jsou zde projednávány stěžejní záležitosti týkající se výchovně-vzdělávacího procesu i organizačního zajištění provozu, není vždy zřejmé, zda jsou k jednotlivým zjištěním týkajícím se kvality výuky pravidelně přijímána potřebná opatření a je vyhodnocována jejich účinnost.

Kontrolní činnost je prováděna průběžně, avšak vykazuje dílčí nedostatky. Hodnocení kvality práce pedagogických pracovníků není komplexní, neobsahuje vždy potřebná doporučení vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání, což se projevuje odlišnou úrovní metodické a didaktické propracovanosti výuky jednotlivých vyučujících. Rovněž schází důsledná systematická práce vedení školy na sjednocování požadavků a kritérií hodnocení výsledků vzdělávání.

V pedagogickém sboru proběhla v období od minulé inspekční činnosti částečná obměna, která se projevila snížením míry kvalifikovanosti pedagogických pracovníků. Vzdělávání zajišťuje 22 učitelů, 9 asistentů pedagoga, 4 vychovatelky a speciální pedagog. Podmínky

odborné kvalifikace nesplňuje 8 pedagogů. Nekvalifikovanost a krátká pedagogická zkušenost části vyučujících se také v některých případech negativně projevila v rozdílné kvalitě poskytovaného vzdělávání např. nízkou mírou zapojení žáků do výuky, malou diferenciací výuky, či nevyužíváním didaktických pomůcek a nedostatečným hodnocením žáků. Nově příchozím a začínajícím učitelům sice poskytují metodickou i organizační pomoc uvádějící pedagogové, ale tato podpora není vždy dostatečně účinná. V souladu s filozofií školy se pedagogičtí pracovníci v rámci dalšího vzdělávání prioritně vzdělávají v tématech waldorfské pedagogiky.

Škola vytváří dobré podmínky pro spolupráci se zákonnými zástupci žáků. Spolek rodičů se spolupodílí na chodu školy, zapojuje se do mimoškolních aktivit, pravidelně projednává připomínky rodičů s vedením školy, pomáhá s organizací kulturních a sportovních akcí. Instituce je zapojena do projektu Rodiče vítáni. Přínosné partnerské vztahy rozvíjí i v rámci Asociace waldorfských škol ČR. Organizuje setkávání, výměny zkušeností pedagogů waldorfských škol, spolupracuje s Mezinárodní asociací pro waldorfskou pedagogiku, jejíž odborníci během návštěv školy formou hospitací sledují kvalitu výuky. Prospěšná je úzká spolupráce se zřizovatelem, který se podílí na zlepšování materiálního vybavení školy.

Vedení školy věnuje pozornost rozvoji a obnově materiálně technického zázemí školy. Materiální podmínky ke vzdělávání jsou na dobré úrovni, nadále se zlepšují a přispívají tak ke zkvalitnění podmínek vzdělávání. Ve školním roce 2018/2019 byla dokončena rekonstrukce sportoviště, modernizace a dobudování polyfunkčního výukového centra. Škola disponuje dostatečným množstvím kmenových i odborných učeben (výuka informatiky, výtvarný atelier, eurytmický sál, dílny). Účelné nakládání s finančními prostředky hospodaření vytváří příznivé předpoklady pro realizaci školního vzdělávacího programu. Výrazná je i finanční a materiální podpora *Spolku waldorfské školy v Jinonicích* např. posílení počtu pedagogických pracovníků (dělení tříd na skupiny), podpora výuky eurytmie hudební korepeticí, podpora výuky řemeslníky a umělci z praxe, podpora dělené výuky jazyků, nákup pomůcek a materiálu k výuce, vybavení učeben a dalších prostor školy, jazykové kurzy pedagogických pracovníků v zahraničí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným znakem průběhu vzdělávání je příznivá pracovní atmosféra podporující učení. Žáci respektovali pravidla práce a měli zažitě pracovní návyky. V přístupu vyučujících dominovala trpělivost, zájem a důslednost.

Průběh výuky splňoval požadavky metodiky waldorfské výuky, kdy na sebe postupně navazovaly tři základní části vyučování, tj. část rytmická, výkladová či procvičovací a část vyprávěcí. Při výuce hlavních předmětů, které probíhaly v epochách (vyučování v pravidelných cyklech, daný předmět se vyučuje po dobu několika týdnů v dvouhodinovém bloku), si žáci hlouběji osvojovali a prohlubovali učivo. Výuka ostatních předmětů probíhala v hodinách, které se pravidelně opakují v týdenním rozvrhu. Ve vzdělávání jsou používány vhodné motivující a aktivizující vyučovací metody, střídání statických a pohybových činností, střídáním soustředění a uvolnění, což přispívá k zapojení většiny žáků. Přírozenou součástí výuky byla i společná rytmická deklamace básní, říkanek, zpěv, hra na flétnu a pohybové aktivity, které jsou spojené s učivem. Zvolené aktivity vhodně rozvíjely komunikační, sociální a pracovní kompetence a podporovaly rozvoj matematické, jazykové, čtenářské a sociální gramotnosti směrem k očekávaným výstupům. Výrazná je podpora rozvoje sociální gramotnosti, která účelně prolíná celým výchovně-vzdělávacím procesem. Žáci jsou prostřednictvím prožitkového vyučování vedeni k myšlení v souvislostech, k tvořivému přístupu a v sociální rovině ke spolupráci, toleranci a ke vzájemnému respektu.

Důležitou součástí waldorfské pedagogiky je environmentální výchova (pěstitelství, práce na zahradě), díky níž jsou žáci vedeni ke skutečnému porozumění přírodním souvislostem.

Metody a formy výuky převážně odpovídaly charakteru probíraného učiva, stanovenému cíli, věku žáků a jejich schopnostem. Zejména ve výuce uměleckých předmětů, jež se vyznačovaly výbornou úrovní, bylo zastoupené účelné střídání metod a forem výuky, kterými se dařilo udržovat zájem žáků o probírané učivo. Učitelé pracují s žáky na harmonizujících formách a cvičeních podněcujících myšlenkovou a volní aktivitu, u žáků je probouzena schopnost uměleckého vyjádření a rozvíjí se jejich vlastní osobnost. V hospitovaných hodinách vyučující většinou kombinovali frontální výuku s řízeným rozhovorem a samostatnou prací žáků, v některých případech uplatňovali kooperaci při skupinové práci i práci ve dvojicích. Učivo bylo zpravidla probíráno v souvislostech, nechybělo zařazení mezipředmětových vztahů a v části hodin i praktických příkladů z praxe. Přínosné byly metody práce s chybou jako účinným prostředkem k hledání a pochopení problému. Vyučující využívali ocenění dílčích pokroků žáků formou pochvaly a povzbuzení, respektovali tempo práce žáků, poskytovali jim prostor pro dotazy a individuální dopomoc.

Ve sledované výuce cizích jazyků vyučující cíleně rozvíjeli receptivní i řečové dovednosti žáků, kladli důraz na zvládnutí slovní zásoby a porozumění mluvenému projevu. Vyučovací hodiny cizích jazyků byly dynamické, většinu času žáci aktivně komunikovali v cílovém jazyce, což zejména v hodinách anglického jazyka podporovalo jejich komunikativní dovednosti. Pro výuku výtvarné a hudební výchovy bylo charakteristické zařazování metod podporujících aktivitu žáků, tvořivý přístup, uplatňování vlastních schopností a dovedností.

V části hodin, kde byla efektivita vzdělávání nižší, převládala frontální výuka s verbální převahou učitele, doplněná pouze řízeným rozhovorem nebo samostatnou prací žáků. Kooperativní formy činností nebyly v hodinách uplatňovány nebo nebyly zcela účinné. Zvolené vzdělávací strategie vedly v některých případech k pasivitě části žáků, podporovaly zejména rozvoj vědomostí a dovedností žáků, menší pozornost byla věnována formování jejich postojů. Kvalitu vzdělávacího procesu snižovaly dílčí metodické a didaktické nedostatky, např. nezařazení vstupní a průběžné motivace, nerovnoměrné zapojení žáků do výuky, nízká míra aktivizujících metod nebo scházející kooperace. Žáci měli malý prostor pro řešení problémů, rozvoj komunikativních dovedností a prosociálních schopností. Shrnutí učiva v závěru vyučovací hodiny neprobíhalo vždy efektivně nebo zcela scházelo, nedocházelo tak k ověření splnění vzdělávacího cíle. Žáci nebyli vedeni k posouzení kvality práce své i vrstevníků podle předem daných kritérií. V menší míře byly úkoly ve výuce diferenciovány a dostatečně zohledněno rozdílné pracovní tempo a vzdělávací možnosti všech žáků. Využívání didaktické techniky žáky bylo ojedinělé. V části hodin výuky mladších žáků prvního stupně nekladli vyučující potřebný důraz na rozvoj grafomotorických návyků – zařazení pohybových a relaxačních prvků, podporu správného sezení, správnou výšku lavic a židlí.

Ve většině hospitovaných hodin byla přínosná spolupráce asistentů s vyučujícími. Asistenti poskytovali nejen přiměřenou pomoc žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale svou činností napomáhali i plynulosti vzdělávacího procesu např. formou dopomoci ostatním žákům, organizační podporou nebo přípravou učebních materiálů a předcházeli případnému neúspěchu jedinců.

Rozmanitá nabídka projektů, vzdělávacích programů, školních a mimoškolních aktivit umožňuje žákům dále rozšiřovat a prohlubovat si vědomosti zejména v jazykové oblasti např. dopisování s vrstevníky, poznávací zájezdy do zahraničí.

Zájmové vzdělávání ve školní družině a školním klubu vhodně navazuje svoji kreativní nabídkou a organizací na zásady waldorfské pedagogiky. Řízené i spontánní činnosti a relaxace jsou přiměřeně časově rozvrženy.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Ke zjišťování dosažené úrovně znalostí a vědomostí žáků jsou využívány běžné nástroje (ústní zkoušení, písemné práce, aktivita v hodinách, portfolia žáků, epochové sešity). Vyučující používají i vlastní hodnotící nástroje včetně motivačního hodnocení, které probíhá slovní formou. Slovní hodnocení napomáhá vyjádřit nejen úroveň získaných schopností žáků, míru zvládnutých dovedností, návyků a samostatnosti, ale také motivaci žáků k jednotlivým činnostem. Žákům osmých a devátých ročníků jsou výsledky vyjádřené slovním hodnocením převáděny do klasifikace známkou. Individuální výsledky škola zjišťuje na konci druhého stupně vzdělávání také formou posuzování kvality závěrečných prací žáků.

Škola periodicky sleduje individuální pokroky a vzdělávací problémy žáků v jednotlivých předmětech, což dokládají záznamy z pedagogických rad. Schází ale systematická analýza výsledků vzdělávání žáků, ze které by vycházela konkrétní opatření. Ta nejsou systematická a nejsou vždy propojována s kvalitou průběhu výuky sledované při hospitační činnosti.

Porovnáváné výsledky vzdělávání žáků v jednotlivých vyučovacích předmětech nevykazovaly žádné odchylky. Ve sledovaném období prospěli všichni žáci. Výsledky vzdělávání pozitivně ovlivňuje systematicky nastavený adaptační proces na počátku povinné školní docházky žáků (motivační hodnocení, konzultace s rodiči žáků). Přestup žáků z prvního na druhý stupeň základního vzdělávání probíhá plynule a bez problémů.

Uplatňování systému výchovných opatření je motivační, ve sledovaném období převyšoval počet udělených pochval počet uložených kázeňských opatření. Kázeňská opatření byla ukládána uvážlivě, problémy žáků řeší škola okamžitě projednáním se zákonnými zástupci.

Škola má nastavený systém předávání informací o výsledcích vzdělávání žáků, který je založen především na častém osobním kontaktu třídního učitele se zákonnými zástupci. Ze zjištění inspekčního týmu však vyplynulo, že forma a četnost poskytované zpětné vazby o úrovni dosažených znalostí a vědomostí žáků není zcela jednotná, chybí dostatečně efektivní mechanismy pro pravidelné zjišťování a vyhodnocování výsledků žáků. Zákonní zástupci žáků jsou sice školou o výsledcích vzdělávání svých dětí informováni, četnost poskytovaných informací je ale nízká. Hodnocení však bylo převážně popisné, jen v malé míře obsahovalo hodnotící soudy, postrádalo tudíž formativní potenciál.

System poradenských služeb školy je komplexní a funkční. Dobře nastavené preventivní mechanismy, zejména úzká spolupráce s ostatními pedagogy, pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálně pedagogickými centry přispívají k úspěšnému řešení vzniklých problémů v jejich počátku. Ve spolupráci s třídními učiteli probíhá pravidelné dotazníkové šetření (obsahově i graficky uzpůsobené žákům školy), které pomáhá mapovat vztahy ve třídách i odkrývat případné zárodky rizikového chování.

Na základě doporučení školských poradenských zařízení realizuje škola i některá další podpůrná opatření (pedagogickou intervenci, asistenti pedagoga). Diferenciace a individualizace byla ve výuce zaznamenána však pouze ojediněle, úprava způsobu hodnocení, očekávaných výstupů nebo ověřování vědomostí a dovedností se ve výuce téměř neprojevila.

Závěry

Vývoj školy

- Vedení školy se daří vytvářet základní podmínky pro činnost školy, jejímž specifikem je celostní pojetí vzdělávání spojující teoretické, praktické, umělecké a sociální aspekty.

Silné stránky

- příjemná pracovní atmosféra a podnětné prostředí, příznivé sociální klima, vzájemná důvěra mezi učiteli a žáky, žáky navzájem,
- kvalitní výuka předmětů v umělecké oblasti,
- důraz na osobnostní rozvoj žáků,
- četné environmentální aktivity rozvíjející pozitivní vztah žáků k přírodě,
- spolupráce s vnějšími partnery.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- menší účinnost opatření vedení školy k pedagogickému a metodickému vedení učitelů, nižší efektivita kontrolního systému školy,
- užívání méně účinných forem a metod výuky v některých hodinách, jejichž důsledkem byla převaha aktivity učitele a pasivita žáků,
- nedostatečná diferenciací výuky s ohledem na individuální vzdělávací potřeby žáků,
- nedostatečná informovanost zákonných zástupců žáků o průběhu a výsledcích vzdělávání,
- nedůsledné dodržování nastaveného systému hodnocení některými vyučujícími,
- nižší kvalifikovanost pedagogických pracovníků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zvýšit účinnost kontrolního a hodnotícího systému, poskytovat pedagogům efektivní zpětnou vazbu a potřebnou metodickou podporu směřující ke kontinuálnímu zlepšování kvality jejich práce a k dosahování požadovaných dovedností žáků,
- více uplatňovat kooperativní učení a účinnější metody výuky směřující k aktivitě žáků ve výuce,
- ve vyšší míře uplatňovat diferenciaci ve výuce vzhledem k rozdílným schopnostem a pracovnímu tempu žáků,
- zlepšit informovanost zákonných zástupců žáků o průběhu a výsledcích vzdělávání,
- důsledně sjednocovat a dodržovat nastavený systém hodnocení vzhledem k četnosti a vypovídací hodnotě slovního hodnocení,
- vést pedagogy k doplnění studia potřebného k dosažení kvalifikace.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola waldorfská, Praha 5 – Jinonice, Butovická 228/9 ze dne 23. 1. 2006,
2. Jmenování do funkce ředitele školy s účinností od 1. 8. 2019
3. Koncepce rozvoje školy 2019/2024 s účinností od 1. 9. 2019
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Waldorfská škola platný od 1. 9. 2007 – Příloha č. 12 Změnový list – úprava k 1. 9. 2019
5. Školní řád a pravidla hodnocení s platností od 1. 9. 2017
6. Výroční zpráva o činnosti školy ZŠ waldorfská za školní rok 2018/2019
7. Třídní knihy vedené ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
8. Rozvrh vyučovacích hodin 2019/2020 platný k termínu inspekční činnosti
9. Školní matrika vedená ve školním roce 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
10. Záznamy z jednání pedagogické rady vedené ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
11. Preventivní program školy pro školní rok 2019/2020
12. Portfolio výchovného poradce, školní rok 2019/2020
13. Výběr z dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
14. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy (výběr)
15. Plán vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2019/2020
16. Vnitřní evaluace pedagogického procesu 2019/2020 s účinností od 1. 9. 2019
17. Výběr slovního hodnocení žáků platných ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020
18. Kniha úrazů vedená k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e- podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iva Hlásenská, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iva Hlásenská v. r.

Mgr. Kateřina Poláková, školní inspektorka

Mgr. Kateřina Poláková v. r.

Ing. Ivana Černá, kontrolní pracovnice

Ing. Ivana Černá v. r.

Mgr. Milena Vlčková, přizvaná osoba,
odbornice na waldorfskou pedagogiku

Mgr. Milena Vlčková v. r.

V Praze 26. 12. 2019

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Pavel Seleši, ředitel školy

Ing. Pavel Seleši v. r.

V Praze 8. 1. 2020